

GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedziel. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 zlr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 zlr. 40 kr., insercyę oplacają od wiersza w półkolumnie (drukem garmoni) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 140.

Piątek 20. Czerwca 1851.

Rok gazecie 40.

Prenumerata na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKAMI, na kwartał następujący od 1. lipca do ostatniego września r. b.

We Lwowie odbierając wynosi 4 zlr. 15 kr.

Przesyłką na prowincyę 4 zlr. 40 kr.

Szanowni Abonenci przesyłając franco wymienną przedpłatę 4 zlr. 40 kr., racza dołączyć nadto 3 kr. jeżeli żądają kwitu. Dominia zaś. Magistraty i wszelkie Władze, iż nie przyjmują nic frankowanych listów dodają w tym przypadku jeszcze tyle ile przesłanie kwitu na ich odległość wyniesie.

Adres: Do Redakcyi Gazety Lwowskiej — Ulica Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Ameryka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Królestwo Polskie. — Turcyja. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 14. czerwca. Podajemy niniejszem do wiadomości publicznej, że targ na wełnę we Lwowie będzie się odbywać w roku bieżącym a mianowicie, od 7go aż do 15go lipca w sposób zwyczajny.

Z c. k. galicyjskiego prezydium krajowego.

Sprawy krajowe.

Wiedeń, 15. czerwca. Przed kilku dniami, pisze *litogr. kor. austr.*, dowiedzieliśmy się z depeszy telegraficznej, że Prusy kazały pełnomocnikowi swemu oświadczyć na sejmie związkowym w Frankfurcie, że nieuwzględniają zapadłych podczas niehytności ich postanowień za uchwały związkowe. i że zgromadzenie związkowe uznają jako takie dopiero od czasu wstąpienia swego nanowo. Wiadomość tę potwierdza teraz umieszczony w nowej gazecie pruskiej list z Frankfurta, lecz dodaje oraz, że zastrzeżenie to było formalne tylko, i że nastąpiło jedynie dlatego, aby zakończyć oraz niemiły spór względem numerowania protokołów sejmku związkowego. Zdanie to zdaje się być zewszeczmiar słuszne. My wszakże widzimy w tym zastrzeżeniu Prus także naturalne nsiłowania do uchylecia tych sprzeczności, w jakich je powikłały nierozważne kroki dawniejszego gabinetu, niejako końcowy punkt przeszłości. Konsekwencye zaś ważniejsze nie dadzą się z tego wywnioskować bynajmniej. Dowodem tego nowy stanowczy stosunek Prus do związku, istotna potrzeba polityki konserwacyjnej, właściwy kierunek dzisiejszego roztropnego ich rządu. Dowodem tego i ta okoliczność także, że przedsięwzięte przez zgromadzenie związkowe bez współdziałania Prus kroki do rzędu spełnionych czynów już należą. Interwencye w Kurhesyi i w Holsztynie skończyły się już, a Prusy niestawiały im żadnych przeszkód, bo terazniejsi politycy ich pojowali to bardzo dobrze, że w przeciwnym razie musiałyby stać w sprzeczności z uznanymi prawami i duchem związku niemieckiego. Rozpocząć nanowo dyskusyę o tem byłoby przeto nietylko daremną ale i niebezpieczną rzeczą, a my jesteśmy przekonani, że zastrzeżenie to skończyło się na samej formalności tylko i że byłoby niesłusznym nawet przypisywać mu inne, wyższe znaczenie nad to, które my w niem upatrujemy. (L. k. a.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 15. czerwca. Jej Mość Cesarzowa, Marya Anna, przybyła wczoraj w pożądanym zdrowiu do Gratzu, i zabawi tam przez dzisiaj.

— Redagowany przez pana R. Weinbergera dziennik: *Lithog. Zeitungskorrespondenz*, podał niedawno powtórzoną przez kilka dzienników wiadomość o zamierzonym zwołaniu sejmów krajowych w październiku. Pogłoska ta jednakże jest o ile nam wiadomo, zupełnie bezzasadną.

— Wyrażona w ostatniem naszym sprawozdaniu giełdowem nadzieja, że koniecznie musi nastąpić wkrótce spadnienie waluty i bieżących rachunków, sprawdziła się zupełnie w ciągu zeszłego tygodnia. Złota w porównaniu z dawniejszym brakiem było teraz podostatkiem: także srebro i konsole londyńskie wystawiano w znacznych kwotach. Londyn pozostał na 12 fl., dawano 18 fl., złoto płacono 130³/₄ a srebro 126¹/₄. Z papierów publicznych poszukiwano najbardziej 4¹/₂ proc. a na efektach zbywało całkiem. 5⁰/₀ metalików i losów z 1839 niebyło także.

— Do ogłoszonego niedawno spisu dzienników sławiańskich w monarchyi austriackiej, dołączamy według *Vesna* następujący dodatek: Południowo-sławiańskie: 38) *Bosanski prijatelj* (Przyjaciel bośniański) dla nauki i zabawy, redagowany przez J. F. Jukie Banja-

lucanik w Zagrabiu. 39) *Serbskij Letopis* (Serbski rocznik) wydawany przez „Maticę serbską“ w Peszeie. 40) *Kolo* (Kolo) czasopismo Maticy ilirskiej w Zagrabiu (redaktor Stanko Vraz, zeszedł niedawno z tego świata.) 41) *Arhiv za pojestnicu jugoslaveńska* (Archiwum dla dziejów Sławian południowych) redag. przez Ivana Kukuljewicza Sakińskiego, organ towarzystwa dla południowo-sławiańskich dziejów i archeologii w Zagrabiu. 42) *Katolicki zagrebacki list* (Katolicki tygodnik) w Zagrabiu. 43) *Težacki poucateľ* (Tygodnik pąnkowy w Zara). 44) *Dubrovnik* (Raguza) poszytami wychodzący dziennik w Raguzie. Polskie: 45) *Przyjaciel domowy*, pismo dla ludu, redagowany przez Hipolita Stupnickiego we Lwowie dla nauki i zabawy. 46) *Pamiętnik gospodarski*, redagowany przez Stanisława Przyłęckiego we Lwowie. 47) *Przyjaciel dzieci*, dziennik poświęcony dla nauki i zabawy młodzieży, redagowany przez Hipolita Witowskiego we Lwowie. 48) *Zabawy świąteczne dla ludu*, redagowane przez Obrapalskiego we Lwowie.

— Wyjęte już z kursu w interesach prywatnych 3 procentowe sygnaty kasy centralnej po 100 fl. 500 fl. i 1000 fl. będą od rządowej kasy centralnej i głównej kasy krajowej jeszcze tylko po koniec czerwca w zapłacie przyjmowane.

JCK. Mość raczył pod dniem 7. grudnia 1850 postanowić, że eraryalni elewy akademii wojskowej, wyjąwszy przy udowodnionej niezdadności fizycznej, pod żadnym warunkiem niebędą swym rodzicom zwróceniu przed ukończeniem całego kursu naukowego, i że odtąd rodzice, a jeżeli są sieroty, wtedy właściwi opiekunowie muszą za każdego nowo wstępującego elewa złożyć rewers, że zwrócenia go nigdy żądać niebędą.

(Kurs wiedeński z 17. czerwca 1851.)

Obligacye długi państwa 5⁰/₀ — 95⁹/₁₆; 4¹/₂⁰/₀ — 83⁹/₁₆; — 4⁰/₀ 74³/₄. 4⁰/₀ z r. 1850 —; 2¹/₂⁰/₀ —; wylosowane 4⁰/₀ —. Losy z r. 1834 —; z roku 1839 299¹/₁₆. Wiedeń. miejsko bank. 2¹/₂⁰/₀ —. Akcyje bankowe 1229. Akcyje kolei północ. 1316¹/₂. Głognickiej kolei żelaznej 662¹/₂. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 560¹/₂. Lloyd —.

Ameryka.

(Mowa Cesarza Brezylji przy zagajeniu izb.)

Rio Janeiro, 12. maja. Dnia 3. maja zagaił Cesarz osobiście izby następującą mową od tronu:

„Dostojni i wielce godni reprezentanci narodu!

Widząc się otoczonym reprezentantami narodu z radością składam dzięki wszechmocnemu i winszuję sobie i Wam również pokoju, jaki szczęśliwie panuje we wszystkich prowincyach cesarstwa i który jak mam nadzieję, niezostanie zakłóconym. Wiele rzeczy dokonano podczas ostatniej sesyi parlamentu; lecz w kraju nowym jakim jest Brezylia gdzie instytucye nie doszły jeszcze do tego stopnia rozwoju i praktycznej doskonałości, jakiego są zdolni, gdzie niezliczone naturalne bogactwa ziemi wymagają podniety ze strony władzy, aby wielkie rezultaty osiągnięte zostały na korzyść kraju, wiele jeszcze spodziewać się należy po waszej patriotycznej gorliwości.

Naglące potrzeby czasu terazniejszego i przyszłości wymagają praw, które mądrze poprawiają błędy głosowania przy wyborach w taki sposób, aby ani walność głosowania ani spokojność publiczna niecierpiał na wykonywaniu jednej z najświętszych zasad naszej konstytucyi, ustaw zdolnych nadać siłę moralną instytucjom municypalnym, aby z nich lud ciągnął jak największe korzyści; ustaw które lepiej regulują administracyę prowincyi i pozwalają rządowi użyć zdolnych delegowanych ku rozwinięciu nauk publicznych; któreby podały środki wykształcenia duchowieństwa moralnego i oświeconego których przykłady i rady mają rozwinać i ugruntować uczucia moralności, religii i pracy; nakoniec ustaw, zapobiegających skutkom braku rak w prowincyach rolniczych, ku lepszemu ich zastosowaniu do potrzeb armii i marynarki.

Takie są potrzeby terazniejszości i przyszłości.

Niepodobną jest rzeczą przedsięwziąć i wykończyć wszystko to w jednej sesyi. Mimoto trzeba zacząć, a czas i wytrwałość przywiodą do celu to przedsięwzięcie. Połączmy się więc wszyscy dla dobra powszechnego i zajmijmy się raczej środkami naj-

więcej odpowiedniemi bezpośrednim potrzebom kraju aniżeli dyskusya nad zasadami abstrakcyjnej polityki. Przyjażne nasze stosunki ze wszystkimi mocarstwami zagranicznymi w niczem nie zostały naruszone. Ustawa z dnia 4. września r. z. została jak najsprężyściej wykonana.

Tęj to ustawie przypisać należy prawie zupełne przytłumienie handlu niewolnikami. Spodziewam się, że i nadal pomagać będzie rządowi memu, aby przeszkodzić pojawieniu się tego handlu nawet na słabą stopę. Jenerał Oribe wzbrania się przyjąć środki do powstrzymania gwałtów i pokrzywdzeń, których z jego rozkazów doznawali i doznają poddani Brezylji i dobra osiadłych na pograniczu państwa wschodniego.

Minister argentyński zrobił z tej kwestyi swoją własną; a ponieważ nie została rozwiązana według życzenia rządu w Buenos-Ayres, minister ten zażądał swoich paszportów, które mu też wydano. Jakkolwiek wielkiem jest moje życzenie utrzymać pokój, nieomieszkać wszakże dać poddanym moim protekcyę, jaka im winien jestem i niebędę obojętnym na zdarzenia mogące zagrozić przyszłe bezpieczeństwo i spokojność cesarstwa, szanując wszakże zawsze niepodległość, instytucyę i całość państw sąsiednich i niemieszając się nigdy w ich sprawy wewnętrzne.

Przedłożone wam będą budżety wydatków i dochodów krajowych; przekonacie się że dochody publiczne, dzięki przedsięwziętym środkom i spokojności jaka panowała w cesarstwie, znacznie się pomnożyły.

Prześwietni i dostojni reprezentanci narodu, połączmy usiłowania nasze, aby rozwinąć i ustalić instytucyę, pod których auspicjami postępowaaliśmy od więcej niż czwartej części wieku, nie troszcząc się o wielkie burze rewolucyjne, które zniszczyły inne kraje. Uczynimy to aby mieszkańcy tego kraju mogli połączyć się naokoło tych instytucyi dla uskutecznienia wszelkiego dobra, jakiego się kraj po nas spodziewa. Liczę więc z wszelkiem zaufaniem na wasz udział patryotyczny i lojalny. — Posiedzenie otwarte. (J. d. D.)

Portugalia.

(Wiadomości z Portugalii i z Hiszpanii.)

Podług ostatnich doniesień z Portugalii panuje w Oporto tak wielkie wzburzenie, że konsul francuski zażądał okrętu wojennego dla obrony swęj bandery i francuskich rezydentów w tem mieście: Z tej przyczyny wysłano tam francuski statek parowy „Narval“.

W doniesieniach dziennika *Times* niema najmniejszej wzmianki o kontrrewolucyjnym ruchu w Portugalii. Kraj spokojny w ogóle. Prawda, że niektóre mianowania i awansy oficerów z partyi progresistów wywołały niechęć w znacznej części armii, lecz o powstaniu niebyło mowy nawet. Najważniejsze komendy dostały się naturalnie stronnikom Saldanhy. Jenerał-lejtnant Fonte Nova otrzymał komendę nad 1wszą dywizyą w Lizbonie, feldmarszałek Ferreira nad obydwoma dywizyami w Oporto, a brygadier Vinhaes nad dywizyą w Tras-Montes. Ci nowi komendanci są osobistymi przyjaciółmi Saldanhy, zatem rzecz widoczna, że książę chce ile możności usunąć jak najdalej Decembrystów od siebie. Właściwie przypuszczono tylko 20 oficerów tej partyi do czynnej służby. Tym sposobem ma Portugalia teraz więcej niż 200 jenerał-poruczników; jestto naturalny skutek częstych insurekcyi, przyczem każda partya zaszczyca tytułami jenerałów najznakomitszych przewodzców swoich. — Dawne kłopoty finansowe trwają ciągle jeszcze. Nowemu rządowi nieudało się napelnąć skarb próżny. — Madrycki korespondent dziennika *Times* donosi, że markiz Miraflores okazuje wielką chęć do interweniowania w Portugalii. — W Madrycie robiono wielką wrzawę o tēm, że żaloga w Elvas, licząca tylko 190 ludzi, powstała przeciw marszałkowi Saldanhy.

Austryacki poseł konferował nieustannie z ministrem Miraflores, z czego bardzo słusznie się domyślano, że stara się ostudzić chęć tego ministra do interwencji. — Podług zawartego właśnie z Rzymem konkordatu ma nastąpić wkrótce przywrócenie 18stu istniejących zakonów w całym kraju. W każdej prowincyi zatem ma być założonych 18 nowych klasztorów a na utrzymanie ich użyty będzie 3ci procent od dochodu z dawnych dóbr kościelnych. (Pr. Zg.)

(Wiadomości z Lizbony.)

Lizbona, 6. czerwca. Eskadra francuska zostaje jeszcze ciągle pod Kadyxem.

Komisya zajmująca się rewizyą ustawy wyborowej ukończyła już prawie swoje prace, które jakkolwiek oparte na systemie wyborów pośrednich przyjętych przez rząd, wypadną jak słyhać na korzyść partyi progresistów. Według nowego projektu będzie 100 osad mianować jednego wyborcę; zebrani wyborcy wybiorą deputowanego; cenzus ma być około 7 franków 50 centymów podatkustalego, jestto prawie głosowanie powszechne o dwóch stopniach.

Oficerowie miguelistowscy konwencyi w Evora postanowili nie starać się o uznanie swoich stopni a 16 do 17 parów których przypuszczono do izby wyższej, podpisali deklaracyę w tym samym duchu. Dotychczas słyhać tylko o czterech parach, którzy mają korzystać z dobrodziejstw z dekretu z dnia 23. kwietnia.

Ogólne zgromadzenie akcyonaryuszów banku zwołane jest na dzień jutrzejszy dla rozpoznania propozycyi ministra finansów względem zaciągnięcia pożyczki w sumie 450 Contos (2,500,000 franków), z których 150 Contos w papierach. Ponieważ bank niepotrzebuje dawać gwarancyi, być może że będzie pośredniczyć, lecz trudno będzie rządowi znaleźć fundusze za pośrednictwem banku, w którego radzie przemaga wpływ kabralistowski.

Dzienniki septembrystowskie robią wiele wrzawy dwoma notami, które miały nadejść z Madrytu z zapewnieniem dla księcia Saldanhy, że Europa niebędzie interweniować w sprawie Portugalii. (Ind.)

Hiszpania.

(Posiedzenie senatu. — Wiadomości potoczne.)

Madryt, 5. czerwca. Na dzisiejszem posiedzeniu senatu odczytano sprawozdanie o przyjętej już w izbie deputowanych ustawie względem zaciągu 35.000 ludzi. Senator *Oliver* interpelował ministra spraw zagranicznych o stan sprawy portugalskiej, na co minister jutro odpowiedzieć przyobiecał. Jenerał *O'Donnel*, który wprost oświadczył, że należy do opozycyi, wniósł potem interpelacyę do ministerstwa względem awansów w armii i sposobu, w jaki terażniejszy minister wojny rozrządza niemi. W końcu dodał jeszcze, że odłączył się dlatego od ministryum, ponieważ starało się rozdzielić partyę umiarkowaną. Na tę interpelacyę odpowiadał najpierw minister wojny, a potem minister spraw wewnętrznych, niektórzy jenerałowie pomiędzy innymi Cordova chcieli brać udział w tej dyskusyi, lecz prezydent senatu przeszkodził im przez niespodziane zawieszenie sesyi. — Słyhać, że po przedłożeniu budżetu i projektu względem uregulowania długów mają być odroczone izby aż do października i że tylko pojedyncze komisye w zebraniu pozostaną. — Terażniejszego ministra wojny ma jak słyhać zastąpić jenerał Pezuda, a w razie odmówienia jego jenerał Cordova. W wyższych posadach wojskowych mają też wkrótce zająć bardzo ważne odmiany.

Jak mówią, zamyśla duchowieństwo, któremu na mocy zawartego niedawno konkordatu mają być zwrócone jego dobra, wystąpić teraz z żądaniem, aby także wszelkie przedmioty kosztowne, których rząd używa podczas wojny domowej, kościołowi zwrócone zostały. (Pr. Z.)

Anglia.

(Zgromadzenie katolików w Londynie.)

Londyn, 10. czerwca. Na wielkiem zgromadzeniu katolickim, które jutro ma się odbyć w Londynie, będzie się znajdować wielka liczba irlandzkich członków parlamentu. Keogh i J. O'Connell przybyli już do stołecznego miasta Irlandyi.

Również i Moore wyraził w liście jak największą przychylność dla „katolickiego towarzystwa obrony“ i przyrzekł, że jeżeli tylko będzie mógł, to 10. b. m. przyjedzie do Dublina. W Cashel, hrabstwie Tipperary odbyło się zeszłego czwartku katolickie zgromadzenie, które jednak nie bardzo było liczne.

Pogoda w ostatnim czasie w Irlandyi sprzyjała bardzo urodzajom.

Liczba stojącego w Irlandyi wojska wynosi obecnie 18,000 ludzi.

Francya.

(Rozprawy w zgromadzeniu narodowem.)

Paryż, 10. czerwca. Na dzisiejszem posiedzeniu narodowego zgromadzenia złożono liczniejsze petycye dla zasłznych czterodniowych feryi niż zwyczajnie. Około 40 reprezentantów większości przedłożyło petycye o rewizyę konstytucyi ze względu i bez względu na przedłużenie prezydentury, między temi jedną z więcej niż 9000 podpisami. Siedmiu członków lewej strony podało petycye o uchylene ustawy z 31. maja i przywrócenie powszechnego prawa wyborów, jedna z tych żąda także zatrzymania konstytucyi z roku 1848. Członek młodej prawej strony, *Leo de Laborde*, zapowiedział śród oklasku góry także petycye, zawierającą życzenie, aby dotąd nie przystapiono do rewizyi konstytucyi, dopokąd powszechne prawo wyborów przywrócone niebędzie. Poczem zgromadzenie przeszło do dziennego porządku. Ustawę o organizacji agronomicznych instytucyj kredytowych przypuszczono bez dalszej debaty do drogiej narady. Na rozmaite przez kwestorów w interesie samego narodowego zgromadzenia wydane małe sumy zezwolono, gdy pewien montiurd powstał moeno na kwotę 25,875 fr. dla pomnożenia stołowych mebli prezydenta narodowego zgromadzenia, a jeden z członków większości odparł: „Prezydent udzielnego zgromadzenia narodowego jest coś innego, niż prezydent izby deputowanych i należy mu dać apanaż, aby był w stanie, stosownie do wysokości godności swojej, także powierzcownie wystąpić. Dotychczas musiał częstokroć stołowych naczyń pozyczać. Taki stan rzeczy musi ustać! podczas tego odzywa się głos z lewej strony: „W roku 1852 już on sam przez się ustanie“. Następnie otworzono trzecią i ostatnią dyskusyę nad reformą podatku od cukru. Główne postanowienia są: Na cukier i syrup cukrowy w ogóle będzie stosownie do ich gatunku i czystego dochodu z nich przy rafinowaniu nałożony podatek. Od stu kilogramów (200 funtów) czystego krajowego cukru będzie się płacić 50 fr., od zagranicznego cukru 11 fr. więcej, od cukru kolonialnego przez 4 lat 5 fr. mniej. Przywóz rafinowanego za granicą cukru jest całkiem zakazany. Dalsze obrady nie zawierały nic ważnego i zostały zamknięciem posiedzenia przerwane.

(Posiedzenie z d. 11. czerwca.)

Paryż, 11. czerwca. Dzisiejsze posiedzenie narodowego zgromadzenia nie miało dla zagranicy żadnej wagi. Przedłożono znowu liczne petycye o rewizyę konstytucyi. Z 15tu w biurach obranych członków komisyi za propozycyą przedłużenia ustawy o klubach, 11 zgadza się z tem przedłużeniem. Przedłożony wczoraj przez reprezentanta Creton projekt rewizyi żąda zwołania nieograniczonej konstytuanty.

— *National* donosi z niezawodnego źródła, że rząd brazylijski skoncentrował pod Praja Bermelha pułk artylerji obłężniczej, pułk konnicy, batalion fizylierów i batalion strzelców, które na pierwszy sygnał gotowe są odpłynąć z tamąd na pięciu paropływach i dwóch okrętach transportowych stojących tamże na kotwicy. Gdy nadejdzie wiadomość o ratyfikacji traktatu Le Predour, odpłyną te zbrojne siły do Montewideo.

(Posiedzenie izby prawodawczej z d. 12. czerwca.)

Paryż, 12. czerwca. Na dzisiejszym posiedzeniu narodowego zgromadzenia przedłożono znowu petycję o rewizję konstytucji. Ferdynand Barrot, sprawozdawca ustawy, która chce scentralizować władzę nad Lyonem i jego przyległościami w ręku lyońskiego prefekta policyi, przedłożył sprzyjające tej ustawie sprawozdanie. Dalej toczono obrady nad ustawą o cukrze i zaczęto dyskusję nad ustawą gwardyi narodowej. Komitet rewizyjny zajmuje się ciągle jeszcze obradą nad uprzednią kwestyą. W kwestyi o rewizyi zajdzie niezawodnie między legitymistami rozdzielenie.

(Obrady w komisji rewizyjnej. — Izba prawodawcza.)

Paryż, 12. czerwca. Komisja rewizyjna rozpoczęła już obrady swoje, a z namiętnej debaty jej na samym wstępie łatwo się domyśleć, jak wypadną obrady nad tą kwestyą żywotną w łonie samego zgromadzenia ustawodawczego. *Odilon Barrot* zabrał najpierwszy głos i oświadczył się bez ogródki za rewizyę, przyczem żądał dwóch zgromadzeń dla uniknięcia antagonizmu władz, z którego wszelkie złe wynika. Na to odpowiadał *Baze* dobitnymi słowy, twierdząc, że antagonizm niewynika wcale z błędów konstytucyi, lecz z osobistości terażniejszych reprezentantów tych władz. — Później wszczął się spór między pp. *Baze* i *Montalembert*, z których pierwszy utrzymywał, że prezydent chciał na dniu 31. października zaprowadzić cesarstwo z następującym programem: Rząd wyższych klas społeczeństwa na korzyść włościan. Także i *Berryer* zabrał głos w końcu, i mówił jak zwykle za rewizyą, oświadczając przytem, że *Francia* chce wyjść ze stanu prowizorycznego. Wprawdzie niewymienił on tego słowa — monarchya, lecz mówił dość wyraźnie o niej, co panna *Jules Favres* podała wątek do bardzo wymownej i porywającej repliki, w której pomiędzy innymi zarzucał przeciwnikowi swemu, że w konstytuancie daleko mniej rojalizmu pokazywał po sobie. Zresztą nieznajduje się *Francia* w stanie prowizorycznym, lecz zupełnie normalnym; republika bowiem istnieje i utrzyma się. Prowizoryczną stałaby się ona tylko przez agitacyę rojalistyczną a nowa rewolucya byłaby tylko skutkiem rewizyi.

Także i legislatura przeżyła dziś niemalą burzę wywołaną przez ustawę o gwardyi narodowej, przyczem p. *Arnaud* zazwyczaj bardzo spokojny i rozsądny człowiek z prawdziwie insurekcyjnym kodeksem wystąpił. Pomiedzy innymi obstawał tak uporczywie przytem, że żołnierz ma swoje wolne zdanie, i że każdy tylko podług głosu swego sumienia bez względu na prawo, działać powinien, — że aż p. *Dupin* musiał wezwać go do porządku, a w końcu nawet odebrać mu głos zupełnie.

Wypadek ten może posłużyć za nowy dowód, że wszelka debata o biernem i wolnem posłuszeństwie jest niebezpieczną mielizną, i że wszyscy mowcy bądź z prawej bądź z lewej strony, którzy dotychczas ją wytoczyć się poważyli, na samym wstępie haniebną klęskę ponieśli.

(G. Wr.)

(Wiadomości potoczne.)

Paryż, 10. czerwca. Ostatnie wiadomości z Algierji sięgają po 30 maja. *Moniteur Algerien* zawiera co następuje: „Nadesłane tu od generała *Cammon* depeche z *El-Ma-On-Aklan*, datowane z 25., donoszą, że z namienionym szeryfem stoczył dwie walki. Dnia 23. zgromadziła się wielka liczba Arabów przed obozem francuskim w wyraźnym zamiarze uderzenia na Francuzów. Generał kazał przeto wystąpić trzem batalionom i uderzyć na wzgórze, zajęte przez *Kabylów*, którzy wkrótce w wielkim nieporządku pomiędzy skały rozsypani, 50 ludzi zostawili na placu. Ze strony francuskiej został tylko jeden raniony. Sześć małych włości spalono. Nazajutrz posłano lekką kolumnę dla spalenia ważnej włości, należącej do *Kalifa Uled*. Ci sami Arabowie, którzy przeszłego dnia byli zbici, zgromadzili się znowu i odnowili walkę. Szef batalionu *Duportal* zajął korzystne stanowisko, i otrzymawszy posiłki, natarł na *Kabylów* i poraził ich na głowę. Po spaleniu włości, cofnęły się wojska francuskie do obozu, utraciwszy dwóch poległych a 13 rannych.

Z ostatnich wiadomości z *Portgalii* okazuje się, że w *Oporto* panuje wielkie wzburzenie, konsul francuski zażądał wojennego statku dla obrony swej bandery i francuskiego rezydenta w tym mieście. Z tego powodu posłano tam francuski paropływ *Narval*.

Temi dniami będzie przedłożony projekt, aby głosować za ewentualną konstytuanta czyli przyszłym prawodawczym zgromadzeniem i za wyborem prezydenta w roku 1852 według ustawy o wyborach z roku 1848, a zasiadającemu w przyszłym roku narodowemu zgromadzeniu pozostawić decyzję, czy nową ustawę wyborową znieść należy. Projekt ten chce przedłożyć jeden z członków większości.

Prezydent *Dupin*, który w Londynie przyjmowany był przez księcia *Albrechta*, spodziewany jest dzisiaj albo jutro z powrotem.

Z *Nimes* donoszą o rozbrojeniu gwardyi narodowej w wielu miejscach tego departamentu, gdzie socyalizm liczy wielu stronników. Nigdzie nie napotkano przytem najmniejszego oporu.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 14. czerwca. Legislatura obradowała nad odroczeniem rad jeneralnych i zezwoliła na nie po zwawiej debacie.

(Lit. kor. austr.)

Włochy.

(Sprawa Nizy przedmiotem dyskusyi w izbie.)

Turyń, 8. czerwca. Wiadomo, że hrabstwo *Nizza* było uwolnione od cła za te przedmioty, które dla własnego użytku sprowadzało z zagranicy, a prócz tego miało znacznie niższe cło od tych wprowadzanych towarów, które z *Nizza*, *Villafranca* i *St. Ospicio* szły tranzyto na *Tendę* do *Piemontu*. Projekt rządowy znosi te przywileje prowincjonalne jako niezgodne z zasadą równości, i to było przyczyną znaniej demonstracyi *Nizzardów*. Projekt ten zmodyfikowała jednak znacznie komisya. Gdy się dowiedziano, że ta kwestya przyjdzie pod obrady izby deputowanych, obudziła się ciekawość na wszystkich trybunach, a oczekiwanie było powszechne, gdy hrabia *Cavour* otworzył dyskusyę mową, która bezsprzecznie do jego najlepszych należy. Zaczął od wyświecenia historycznej strony tego przedmiotu, przypomniał, że parlament w innych przypadkach nie przypisywał żadnej wagi pewnym traktatami nadanym przywilejom, gdyż w tym razie byłoby także miasto *Chieri* zatrzymało dawne swe prawo bicia monety, okazał początek tych przywilejów i udowodnił, że w nadaniu ich tylko powszechną pomyślność miano na względzie. Ponieważ *Nizza* była długo jedynym portem piemonckiego państwa, więc nadano jej przywilej wolnego portu naprzeciw *Genuy*, która podówczas do innego państwa była wcielona; ale teraz, gdy całe wybrzeże *liguryjskie* należy do państwa, byłoby bardzo nieostojownie przenosić żeglugę jednego miasta nad drugie w tém samym państwie. Potem wyliczył, jak wielkie korzyści wypłynęły z tej protekcyi w r. 1814, aż dopokąd w roku 1846 przez owoczesnego ministra *Reval* nienastąpiła redukcya, i zakończył na tém aby uwzględnienie ceł dyferencyalnych od towarów idących na *Nizę* do *Piemontu* zniesiono, a wolny port temu miastu pozostawiono. Na propozycyę komisyi, aby przeciwnie przywilej wolnego portu zniesiono, a cła dyferencyalne nieodmiennie zatrzymano, okazał hrabia liczbami, że ten środek jest tylko korzyścią dla kupców i furmanów a szkoda dla konsumentów; gdyż sprowadzanie tych towarów przez *Genuę* kosztuje o połowę mniej, niżby sprowadzanie ich na *Nizę* i *Colle di Tenda* kosztowało. Potrzebę wolnego portu wyprowadził z wyjątkowego położenia tej prowincyi. Ponieważ prowincya ta zmuszona jest sprowadzać swe żywności morzem z zagranicy, przeto postawienie na równi cen z innymi prowincjami, gdzie cerealia są produkowane, a więc w naturalnym obiegu, może tylko przeto być osiągnięte, jeżeli to hrabstwo swoje żywności bez opłaty cła sprowadzać będzie; dla postawienia zaś *Nizy* pod względem cła na równi z innymi częściami kraju, dostateczna będzie nałożyć cła na wino, tudzież inne płynny spirytusowe. Wydatki, jakich wymaga nadzorczy kordon wolnego portu, będą powiększają części pokryte przez oszczędność, którą w tym względzie będzie można zaprowadzić na linii *Varo*, gdy się zmniejszy pochop do przemytnictwa. Zamiast sprawozdawcy *Avigdor*, który się uchylił od udziału w dyskusyi, zabrał głos deputowany *Paolo Farina*, przypominając ministrowi, że projekt jego, który starał się wystawić tak pojednawczym, zrobił już w *Nizza* bardzo smutne wrażenie. Deputowany *Piccone* mówił przeciw pierwszemu i drugiemu projektowi, zalecając poprostu, aby w nadanych przywilejach miasta *Nizza* wcale nic niezmieniano. Całe dzisiejsze posiedzenie zabrały dwie mowy, z których jedną miał *Giacomo Benso* przeciw zatrzymaniu cłowych swobód miasta *Nizy*, a druga deputowany z tegoż miasta *Foresto* za ich zatrzymaniem. I ten ostatni zalecał, aby swobód hrabstwa nienaruszano. Z wielką ciekawością oczekują przyszłych dyskusyi. — *Sahaudezykom* znizono tylko do połowy cła wywozowe od bydła rzeźniczego. Oprócz taryfy cłowej będą się izby zajmować przed zamknięciem sesyi jeszcze tylko pożyczką 75 milionów i podatkiem patentowym, który się bankierów, kupców, adwokatów i lekarzy tyczy. Według pogłoski, projekt do ustawy o małżeństwie, ma być wprzód posłany dla konsensu do *Rzymu*.

(Depesza telegraficzna.)

Turyń, 11. czerwca. Pod względem sprawy wolnego portu w *Nizza* podzieliła się izba na 7 partyi rozmaitych. Dziś skończy się debata w izbie deputowanych. W *Casale* rozpoczęto już roboty fortyfikacyjne.

(L. k. a.)

Niemce.

(Rozkaz do gwardyi komunalnej. — Targ na wełnę.)

Drezno, 12. czerwca. Rozporządzeniem ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 4. b. m. do dowódcem gwardyi komunalnej wydano rozkaz, ażeby gwardya komunalna złożyła czarno-czerwonozłote oznaki noszone obok barw saskich i nosiła odtań tylko saskie kolory. — *Wczoraj* zaczął się tutejszy targ na wełnę. Ceny za wełnę średniego gatunku są teraz o 1—1½ tal. reń. niższe, niż w roku zeszłym; ceny wełny najcieńszej spadają jeszcze więcej.

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 13. czerwca.)

Metal. austr. 5% — 7½/8; 4½/8 —. Akcy bank. 1159. Sardyn. 35½. Hiszpańskie 3% — 35½/16. Polskie 500 L. 84.

Prusy.

(Zwołanie sejmów obwodowych i prowincjonalnych.)

Berlin, 12. czerwca. Powołanie dawnych sejmów obwodowych i prowincjonalnych jest wprawdzie tylko dziełem ministra spraw

wewnętrznych, lecz wynika ono tak dalece z całej polityki gabinetu, iż nikt zapewne nie wątpi o porozumieniu się w tym względzie całego ministerstwa. Do tego donosi dziś *C. B.* z dobrze zawiadomionych źródeł: pan Westphalen (minister spraw wewnętrznych) zapewnił sobie w kilku posiedzeniach przyzwolenie swoich kolegów, a krok ten jest tego rodzaju, iż całe ministerium bierze na siebie w tym względzie odpowiedzialność. Kilku wyższych prezydentów pytano o radę. Niektórzy z nich oświadczyli się w sposób doradczy przeciw wydaniu tego ministeryalnego rozporządzenia. Oprócz tego zbija ten dziennik pogłoskę, że książę Prus szczególny miał udział w powołaniu sejmów prowincjonalnych i że się przyczynił do rzezonego rozporządzenia ministeryalnego; książę bynajmniej nie wywiera szczególnego wpływu na sprawy rządowe.

Demonstracje za tym krokiem ministeryalnym zaczynają się już objawiać. Stany królewskie przesłały ministrowi spraw wewnętrznych adres, w którym wyrażają swoje podziękowanie za wyrzeczony w końcu uznanie swoich dawnych, uzasadnionych, uroczyste zabezpieczonych i aż do tej chwili istniejących praw. *Const. Ztg.* donosi zaś z Berlina: „Rząd poczdamski oświadczył jednogłośnie, powołując się na konstytucję, że musi odmówić swego współdziałania w zwołaniu sejmów prowincjonalnych. — Domyślają się, że minister spraw wewnętrznych pominie rząd i przedsięwzięcie zwołanie przez osobnego komisarza, tymczasem zaś oczekiwać będzie powrotu hrabi Arnim.

(Książę Paszkiewicz w przejeździe de Berlina.)

Wrocław, 16. czerwca. Wczoraj popołudniem przybył tu pociągiem górno-szląskiej kolei żelaznej książę Paszkiewicz z liczną świtą z Warszawy i zjadłszy obiad w hotelu Zettlitz odjechał o trzy kwadranasy na szóstą dolno-szląską koleją do Berlina. (*G. Wr.*)

(Kurs giełdy berlińskiej z 14. czerwca.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 105³/₄. Obligacje długu państwa 86¹/₂. Akey bank. — Polskie listy zastaw. 94¹/₂. Polskie 500 L. 83¹/₄. 300 L. 143¹/₄ L. Frydrychsory 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 87¹/₁₂. Austr. banknoty 81⁵/₈.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 14. czerwca. Onegdaj z Najjaśniejszą Panią wyjechali do Petersburga: hr. Apraksin generał-adjutant, hr. Szuwałow wielki marszałek dworu Jéj c. k. Mości, radzca tajny Mandt Leib-Medyk i panny honorowe Jéj c. k. Mości: hr. Tisenhausen i Niclidow.

Po godzinie 11tej rano wyjechali do Berlina: J. K. WW. księżna Ludwika Niderlandzka, siostra Najjaśniejszej Pani, J. K. W. książę Pruski z synem J. K. W. księciem Fryderykiem Wilhelmem, J. K. W. książę Albert Pruski z osobami do Ich dworów należąciami.

O godzinie kwadras na drugą wyjechali do Wiednia: JJ. OO. księżęta Feldmarszałkowie wojsk austriackich, Liechtenstein i Windischgrätz, oraz JW. baron v. Hess z adjutantami.

Turecja.

(Depesze telegraficzne.)

Zagrabie, 15. czerwca. Zaprowadzenie reform w Bośni już się rozpoczęło. — W dystrykcie Vaknp i Bihacz skończyło się już obliczenie ludności. W Bihacz przyaresztowano na wyższy z Trawnika nadesłany rozkaz kilka skompromitowanych osób i odwieziono je pod zastoną kawalerii do Novi.

Zara, 12. czerwca. Montenegrini skupiają anunicję wojenną; niedawno przywieziono do Celtigne 2000 worów salitry. Dwie fabryki prochu są ciągle w ruchu; oprócz tego oczekują tam lada dzień znacznych transportów broni. (*Lit. kor. austr.*)

(Stan rzeczy w dystryktach pogranicznych.)

Janina, 5. maja. W dystryktach pogranicznych między Epirus i królestwem Grecji okazuje się znowu dneh bardzo niespokojny; rozboje biorą z każdym dniem górę, a nawet choćby rząd był silniejszy, a policja lepiej uorganizowana niż jest, niemożnaby temu złemu zaradzić, dopokąd Klefity na tureckiej, a tureccy zbrojcy na greckiej ziemi bezpieczne znajdują schronienie. Dawniejszy gubernator Ismail Basza sprawował z wielką łagodnością swą władzę i starał się najszczególniej Chrześcian dla siebie zjednać. Lecz przeto naraził się Muzułmanom, niemogąc zadość uczynić Grekom, którzy ocy swoje ciągle zwracali na sąsiednie królestwo i w uroszczeniach swoich coraz dalej się posuwali. Również wydarczają się bardzo częste zatargi między niemahomedańskimi uczestnikami religii. Podczas świat wielkanocnych przyszło nawet do krwawej bitki między Żydami i Grekami, którzy już oddawna nawzajem swoje religijne obrzędy wyszydają; rzecz natralna, że Żydzi jako w mniejszej liczbie przegrali sprawę;

jednego z nich zabito, a kilku raniono. — Z Durazzo donoszą, że Mahomedanie chcieli zrestaurować i zmienić w meczet chrześciański kościół, który przypadkiem się zawalił, co naturalnie ze strony konsulów mocarstw chrześciańskich reklamacyę wywołało. Sprawę tę wytoczono do Konstantynopola, i Chrześcianie mają nadzieję, że zagraniczni posłowie niezauważają silnie wstawić się za tem, aby tę świątynię dla Chrześcian zrestaurowano.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Kołomyjskim.)

Kołomya, 6. czerwca. W Obertynie z wyjątkiem mięsa wołowego, którego funt kosztował 9k., ceny wszystkich innych foraliów te same, jakie były w pierwszych 14 dniach maja. Na targach w Kołomyi zaś, Sniatynie i Kutach płacono w drugiej połowie maja w przecięciu za korzec pszenicy 18r.20k.—18r.3k.—20r.57k.; żyta 12.37k.—11r.30k.—12r.47k.; jęczmienia 7r.15k.—9r.—0; owsa 6r.7k.—6r.12k.—6r.7k.; kukurudzy 9r.25k.—7r.35k.—8r.30k.; breczki tylko w Kołomyi 8r.30k.; kartofli tylko w Kołomyi 5r.30k. Cetnar siana kosztował 2r.30k.—2r.30k.—0; węgny 237r.30k.—0—55r.; nasienia konicza tylko w Kołomyi 100r. Sag drzewa twardego 13r.30k.—18r.—14r.10k., miękkiego 8r.15k.—0—11r.40k. Funt mięsa wołowego sprzedawano po 9k.—9¹/₂k.—10k. i garniec okowity po 4r.10k.—3r.40k.—4r. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 20. czerwca.

	gotówką		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski	5	50	5	54
Dukat cesarski	5	55	6	—
Półimperyal zł. rosyjski	10	9	10	14
Rubel śr. rosyjski	1	58	1	59
Talar pruski	1	48	1	50
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	28	1	29
Galicyjskie listy zastawne za 100 zlr.	86	38	87	8

(Kurs wekslowy wiedeński z 17. czerwca.)

Amsterdam 174 p. 2. m. Augsburg 124³/₄ l. uso. Frankfurt 124¹/₂ l. 2. m. Genua 146 p. 2. m. Hamburg 184 l. 2. m. Liwurna 122³/₄ l. 2. m. Londyn 12-15. l. 2. m. Medyolan —. Marsylia 147¹/₂ l. Paryż 148 l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. 30¹/₂.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. czerwca

Hr. Łoś Włodzimierz, z Dolzanki. — Hr. Mier Feliks, z Buska. — Hr. Kornel i Jan Golejewscy, z Zaleszczyk. — PP. Poten Fryderyk, z Lahodowa. — Czajkowski Hypolit, z Sarnik. — Papara Tomasz, z Radziechowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. czerwca.

Hrabina Caboga Wanda, do Bitki. — P. Bochdan Stanisław, do Zadwórze.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 18. i 19. czerwca.

Pora	Barometr wmierzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28 0 4	+ 9°	+ 14,6°	zachodni	pochm. deszcz
3 god.pp.	28 0 5	+ 14°	+ 7°	północ.-zachod.	☉
10 g. w.	28 0 10	+ 8°		zachodni	"
6 god.zr.	28 1 10	+ 7,5°	+ 14,5°	zachodni	pochm. ☉
2 god.zr.	28 2 0	+ 13°	+ 7°	"	"
10 g. w.	28 2 1	+ 7°		"	"

TEATR.

Dziś: krotchwila niem.: „Doktor und Friseur.“
Jutro: opera niem.: „Die Nachtwandlerin.“

Na c. k. loteryi we Lwowie wyciągnięto dnia 18. czerwca 1851 roku następujące pięć numera:

1. 66. 19. 33. 12.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 28. czerwca i 9. lipca.

We Środę znowu zasypało urwisko góry robotnika w łomach kamienia za Grodecką rogatką. Mimo pospiechu z ratunkiem wydobyto go już nieżywego. Przyhł tu był za zarobkiem z Piszkorowie w Przemyskiem, nazywał się Stanisław Abrahamowicz, urlopnik.

Wychodzić teraz będzie w Wiedniu gazeta „polowego i leśnego gospodarstwa“ (*Allgemeine Land- und Forstwissenschaftliche Zeitung*), którą c. k. towarzystwo agronomiczne niższo-austriackie wydawać

zamyśla. Załączony w dodatku program ogłasza treść i dążność pisma, a osobnym do nas przypiskiem zaprasza Wydział pomienionego towarzystwa wszystkich ku wzajemnej pomocy w tém tak pożytecznym dla kraju przedsiębiorstwie, naznacza oraz nagrody, mianowicie od arkusza rzeczy własnego pióra do 30 zlr.; od arkusza w tłumaczeniu do 15 zlr.; a za każdą korespondencyę w przedmiotach gospodarskich 1—2 zlr. m. k., przyczem dodaje, że nagrody te stałe podwyższyć się mogą w miarę wagi przedmiotu i treści nadesłanego pisma.